

* La campana més menuda pesa 68 kg, data del 1757. Està encarada a tramuntana i dedicada a sant Antoni de Pàdua i sant Diego d'Alcalà, titulars de la parròquia, i conté la llegenda: “AÑO MDCCLVII / SAN ANTONIO DE PADVA / Y S. DIEGO D[E] ALCALÁ”, amb efígies dels dos sants, l'arcàngel sant Miquel i una creu en baix relleu.

* La següent per ordre de grandària pesa 196 kg, la fongueren el 1838.¹ Es troba orientada a ponent i està dedicada a sant Diego d'Alcalà i la Puríssima Concepció. Duu les següents inscripcions: “DIDACVS ET PURISSIMA / OVES M[E]A[E] VOCEM MEAM AVDIVNT – ANNO DOMINI 1838 / RECTORE FRANCISCO / TARAZONA ET PRETO-/RE JOSEFO FRASQUET / DOMINICVS ROSES ME FECIT”, en referència, respectivament, al rector Francesc Tarazona, l'alcalde Josep Frasquet Ferragut (1837-1838) i la foneria de campanes Domingo Roses, d'Atzeneta d'Albaida (establida allí el 1821, encara que ja en fonien els Roses a Benissoda des de primeries del segle XVIII).² La frase bíblica, antífona habitual en repertoris de cant gregorià, procedeix de la Vulgata o Bíblia llatina de Sant Jeroni (Joan, 10:27): *Oves meae vocem meam audiunt, et ego cognosco eas et sequuntur me*. És a dir: ‘Les meues ovelles coneixen la meua veu, i jo les conec, i elles em segueixen a mi.’ Restaurat el 2001, es restituí a aquest seny la truja tradicional de fusta.

* La tercera campana, de 285 kg, orientada a llevant, rep el nom de “la mitjana” i la fongueren el 1900,³ tal com es llig en la corresponent inscripció, dedicada al Cor de Jesús: “SAN[T]O JOSÉ DEL SAGRADO CORAZÓN DE JESÚS. A EXPENSAS DE VNA PERSONA PIADOSA, SIENDO CURA P[ARRO]CO EL D[OC]TOR D[ON] A[NTON]IO ARTÉS. AÑO 1900.” Duu una creu en relleu i l'anagrama marià del *Mater Amatissima*.

1 En algun programa de festes hem vist “1868” i altres lectures errònies.

2 Vegeu SOLER, Abel, Una economia rural diversificada, dins JORDÀ, Rafa – YAGO, Ramon – SOLER, Abel, *El mirador de la vall. Patrimoni historicoartístic i tradició artesanal d'Atzeneta d'Albaida*, Ajuntament d'Atzeneta d'Albaida, 2002, ps. 51-95.

3 No el 1875, com es pot llegir també en algun lloc.

* La quarta campana, la grossa, orientada a migjorn, és coneguda com “la Maria”. Pesa 512 kg, es fongué l’any 1873,⁴ i conté el relleu epigràfic següent: “MARYA AVRORA – A EXPENSAS DEL PVEBLO, / SIENDO CVRA ECÓNO-/-MO DE ESTA PARROQV-/-IA DON JOSÉ OLTRA Y / ALCALDE, DON MANV-/-EL BARBER Y SISCAR. / HIZO LA FVNDICIÓ, / EN NOVIEMBRE DE 1873, / JAIME ROSAS”, és a dir, Jaume Roses, de la cèlebre foneria de campanes d’Atzeneta d’Albaida. Duu per imatges en relleu una creu i una custòdia flanquejada per àngels tinents. Promogué la fosa fou el carismàtic terratinent Manuel Barber Siscar, alcalde del 1870 al 1876, època de convulsions. Fongué aquesta campana durant la presidència de la I República pel conservador Emilio Castelar, que tindria també un carrer dedicat al poble.

* A banda d’aquestes campanes i de la campaneta dels quarts, el de Rafelcofer és –juntament amb Santa Maria d’Oliva– dels pocs campanars de la Safor que conserva les matraques o trebanelles, conegudes ací com *barjoles*: un instrument de fusta, de percussió, que reemplaçava el so de les campanes en la Setmana de Passió, en senyal de dol per la mort del Redemptor.

4 I no pas el 1813, com s’ha llegit malament fins ara.